

dnosti, »ki je večja, ustrežnejša in bolj veljavna od tistih, o katerih pre-soja« (ibid.), si oblast poskuša zagotoviti dominacijo nad institucijami produkcije in prenašanja vednosti. Naloga ideologije evalvacije pri tem je, da upraviči to oblast.¹²

Tu se še enkrat pokaže utemeljenost osnovne Zarkine teze, da evalvacija ni neki nevtralen in objektiven postopek preverjanja in vrednotenja, ampak ideologija. Toda trditev, da je evalvacija ideologija, je za obravnavo pedagoškega diskurza, ki je tema tega zbornika, pomembna le, če sta evalvacija in pedagoški diskurz na neki način povezana. Doslej smo že videli, da sta povezana vsaj tako, da je termin »evalvacija« lahko upravičeno obravnavan kot element pedagoškega diskurza. Poleg tega pa ne gre spregledati razlage, po kateri že evalvacija sama po sebi deluje kot Lacanov diskurz Univerze, za katerega je značilno, da je vednost umeščena na mesto Gospodarja (Miller in Milner, 2004: 58), njegova resnica, zapoved Gospodarja, pa je skrita pod črto vednosti. V nadaljevanju pa bomo poskušali pokazati še, da je tisto, kar ju povezuje, prav ideologija. Do tega sklepa lahko pridemo po dveh poteh.

Prvič, če pedagoški diskurz razumemo tako, kot ga v kontekstu filozofije vzgoje opredeli Olivier Reboul. Če namreč pomeni pedagoški diskurz – enako kot pravzaprav vsak diskurz – bodisi neko koherentno celoto izrečenih ali zapisanih stavkov o določeni temi bodisi »lingvistično enoto, ki je enakega ali višjega reda kot stavek« (npr. članek, knjiga, poročilo šolskega inšpektorja, itd.) (Reboul, 1984: 9–10),¹³ potem iz tega sledi, da je tudi evalvacija, ali natančneje rečeno, evalvacijsko poročilo (v katerem so običajno v obliki bolj ali manj obsežnega besedila obravnavani cilji, metodologija in izsledki evalvacije), zvrst pedagoškega diskurza. Ker je evalvacija šolstva zvrst pedagoškega diskurza, evalvacija šol-

12 Toda pri tem je lahko uspešna le, če nas uspe prepričati, da večja in ustrežnejša vednost tistih, ki evalvirajo, ni le predpostavljena, temveč dejanska. O tem nas običajno poskuša prepričati z argumentom, da so bili evalvatorji imenovani za evalvatorje ravno zato, ker takšno vednost imajo. Ali je to prepričljiv argument ali ne, puščam na tem mestu ob strani. Spomnil bile na že prej omenjen problem, s katerim smo soočeni tudi pri tovrstni argumentaciji: *regressus in infinitum*.

13 Poleg teh pomenov diskurza pa Reboul omenja še tretjega: »skupno ime za celoto diskurzov v ožjem pomenu besede, ki jih producira bodisi ena in ista oseba (na primer Rousseaujeva dela) bodisi družbena skupina (recimo pedagoški diskurz moderne) in ki predstavljajo skupne lingvistične značilnosti. V tem smislu je diskurz umeščen med jezik in govor. Podobno kot govor ohranja tudi diskurz določeno svobodo, ki se kaže na primer v tem, da je mogoče izbirati med dvema sinonimoma, med dvema sintaktičnima oblikama. Toda ta izbira je bolj ali manj določena s pod-kodom kot sistemom prisil neke družbene skupine ali ideologije. Za razumevanje diskurza je pomembna tudi enotnost diskurza, ki izhaja tako iz enotne teme kakor tudi iz notranje organizacije diskurza: sintaktične, logične in retorične. Med njimi posveča Reboul največ pozornosti retorični organizaciji diskurza, saj je prav od nje v največji meri odvisna prepričevalnost pedagoškega diskurza« (Kodelja, 2007: 49; cf. Kodelja 2005a).